

Ημερίδα

«Αισθητικοποιώντας το Πολιτικό: Παρεμβάσεις για την Ουτοπία, τον Κοσμοπολιτισμό και τη Φαντασμαγορία»

Πέμπτη, 3 Νοεμβρίου 2016
Ιστορικό Αρχείο Πανεπιστημίου Αθηνών (Σκουφά 45)

Διοργάνωση:

Λέανδρος Κυριακόπουλος, μεταδιδακτορικός ερευνητής (Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες)

Η ημερίδα πραγματοποιείται στο πλαίσιο μεταδιδακτορικής υποτροφίας του ερευνητή κ. Λέανδρου Κυριακόπουλου από το Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΚΕΑΕ, www.rchumanities.gr) για το έτος 2016.

***

Πρόγραμμα

Εναρκτήρια εισήγηση (15:30)

Λέανδρος Κυριακόπουλος
(Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Υπότροφος ΚΕΑΕ)
Αισθητική της ζωής και του δημόσιου χώρου στην psytrance φαντασμαγορία

Πάνελ 1: Η Αισθητική της Ουτοπίας (17:00)

Γιώργος Καράμπελας
(Δρ. τμ. Πολ. Επιστήμης & Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Μεταφραστής)
Επίκαιρα από τη «σφαίρα των εικόνων»: Από τον σουρεαλισμό του μεσοπολέμου στον σύγχρονο «ουτοπικό ρεαλισμό»

Βίκυ Ιακώβου
(Λέκτορας, Κοιν. Ανθρωπολογία & Ιστορία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου)
Μαρξιστικός Αντι-ουτοπισμός, Φουριερική Σωφροσύνη. Σκέψεις Γύρω από μια Θέση του Βάλτερ Μπένγιαμιν

Γιώργος Σαγκριώτης

(Post-doc Fellow, Univ. Osnabrück. GER, Visiting Fellow, Brown Univ. US)

«Έρωτας με την τελευταία ματιά» ή ο Βάλτερ Μπένγιαμιν και το πρόγραμμα πολιτικοποίησης της αισθητικής

Πάνελ 2: Για την υπόσχεση και τον τρόπο της Εικόνας (19:00)

Mantas Kvedaravičius

(Vilnius University, Institute of Creative Medias, Lithuania)

Belaboring the Negative: Aesthetics and Disembodiment in the Precarious Zone

(In English)

Penelope Papailias

(Αναπ. Καθηγήτρια, Ι.Α.Κ.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Bury the Image: Necropolitics, Digital Afterlives and the (un)Seeing of Dead Refugee Bodies

(In English)

Μήτσος Μπιλάλης

(Επικ. Καθηγητής, Ι.Α.Κ.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Η δεύτερη ζωή του Γκαμπριέλ Ταρντ. Θυμικές εικονοποιίες του πολιτικού στον ώριμο και στον ύστερο καπιταλισμό

Κεντρική Ομιλία (20:30)

Eduardo Cadava

(Professor, English Department, Princeton University)

Politically Re(a)d: Walter Benjamin's 'Work of Art' Essay

(In English)

Λέανδρος Κυριακόπουλος

Αισθητική της ζωής και του δημόσιου χώρου στη psytrance φαντασμαγορία

Πως μπορούμε να εξετάσουμε την επιθυμία χορού και κατανάλωσης αποκαλυπτικών ουσιών παρεμπιπτόντως με την ηθική του κοσμοπολιτισμού και την τεχνο-αισθητική ουτοπικών κόσμων; Πως, δηλαδή, συζητάμε τη «σπατάλη» των σωμάτων χωρίς να διολισθαίνουμε σε ιδεαλισμούς περί «διαφορετικών», ανθιστάμενων στην κυρίαρχη καθημερινότητα εμπειριών; Το να λάβουμε υπόψη πως η εμπειρία του σοκ αποτελεί κανόνα στη συγκρότηση του καθημερινού στη νεοτερικότητα, όπως προτείνει ο Βάλτερ Μπένγιαμιν, σημαίνει να αναλάβουμε το πολύπλοκο εγχείρημα εκ-κέντρωσης τέτοιων ενεργημάτων από τις ουτοπικές τους συνδηλώσεις, και εξέτασης της επιθυμίας αισθητικής οικειότητας με τα πολλαπλά αποτελέσματα αισθητικοποίησης του τρόπου ζωής και του δημόσιου χώρου που επιφέρει. Αξιοποιώντας έρευνες στα μεγαλύτερα psytrance φεστιβάλ της Ευρώπης – ένα ρίζωμα του μουσικού κινήματος του rave – και συνομιλώντας κριτικά με αναγνώσεις που διαβλέπουν σε αντίστοιχα δρώμενα εμπειρίες «οριακότητας» και «ετεροτοπίας», υποστηρίζω πως η επιθυμία για αισθητική οικειότητα και αποκαλυπτικές εμπειρίες, όπως εκδηλώνεται παρεμπιπτόντως με την σωματική σπατάλη, δεν μπορεί επομένως να διαχωριστεί από τους συναισθηματικούς σχηματισμούς, τις εικόνες και τις ερμηνευτικές μεταφορές που συνθέτουν την ψυχεδελική φαντασία της psytrance σκηνής, η οποία και αποτελεί διακύβευμα τεχνο-αισθητικής στην psytrance φαντασμαγορία.

Ο Λέανδρος Κυριακόπουλος είναι μεταδιδάκτορας υπότροφος στο Κέντρο Ερευνών για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΚΕΑΕ). Τα βασικά του ακαδημαϊκά ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν κουλτούρες τα κουλτούρες διασκέδασης, κατανάλωση, κοσμοπολιτισμό, αστικό νομαδισμό, πολιτικές του τόπου, νέες τεχνολογίες, αισθητική, αισθήσεις, συναισθήματα, ταυτότητα και υποκειμενικότητα.

Γιώργος Καράμπελας

Επίκαιρα από τη «σφαίρα των εικόνων»: Από τον σουρεαλισμό του μεσοπολέμου στον σύγχρονο «ουτοπικό ρεαλισμό»

Η παρούσα εισήγηση συζητά την ιδέα της ουτοπίας που πρότεινε ο Βάλτερ Μπένγιαμιν στο κλασικό του δοκίμιο για τον σουρεαλισμό (1929) σε συνάρτηση με μια πρόσφατη θέση του Φρέντρικ Τζέιμσον περί ρεαλισμού και ουτοπίας στην αμερικανική τηλεοπτική μυθοπλασία. Η εστίαση δεν αφορά τόσο τυχόν «ομοιότητες» και «διαφορές» ανάμεσα σε ουτοπικά στοιχεία της σουρεαλιστικής και της σύγχρονης τηλεοπτικής αφήγησης κι αισθητικής, ούτε τυχόν «ομοιότητες» και «διαφορές» ανάμεσα στις θεωρίες του Μπένγιαμιν και του Τζέιμσον περί ουτοπίας, όσο μια ανακατασκευή της ίδιας της έννοιας της ουτοπίας ως σταθεράς, ως αυτού που εμμένει «ίδιο μέσα στο διαρκώς νέο» των έντεχνων αναπαραστάσεων.

Ο Γιώργος Καράμπελας γεννήθηκε το 1978. Σπούδασε Επικοινωνία και Πολιτικές Επιστήμες στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Είναι διδάκτορας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Εργάζεται ως μεταφραστής.

Βίκυ Ιακώβου

Μαρξιστικός αντι-ουτοπισμός, φουριερική σωφροσύνη. Σκέψεις γύρω από μια Θέση του Βάλτερ Μπένγιαμιν

Αν ο μαρξισμός λειτούργησε ως μηχανή αποκλεισμού της ουτοπίας διά της ενσωμάτωσής της στην προϊστορία του, ο Βάλτερ Μπένγιαμιν δεν συνέβαλε στη συντήρηση αυτής της μηχανής. Απεναντίας, επιμελής αναγνώστης των γάλλων σοσιαλιστών όπως και της σχετικής με τα ουτοπικά κινήματα βιβλιογραφίας, αναγνώρισε την ουτοπία ως συστατική διάσταση της παράδοσης των καταπιεσμένων. Ακόμη και τη στιγμή του έσχατου κινδύνου, στις Θέσεις του Για την έννοια της ιστορίας, ο Μπένγιαμιν επικαλείται τον Φουριέ, εξάιροντας τις φαντασιώσεις του. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις αυτής της επίκλησης και ποιο το καθεστώς της στην οικονομία του κειμένου; Πώς μπορεί να φωτίσει κάποιες από τις υπόλοιπες Θέσεις; Αυτά είναι τα ερωτήματα στα οποία η εισήγηση θα επιχειρήσει να δώσει κάποιες πρώτες απαντήσεις.

Η *Βίκυ Ιακώβου* είναι λέκτορας πολιτικής φιλοσοφίας στο τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της αφορούν τη σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία, την Κριτική Θεωρία της Σχολής της Φρανκφούρτης, την επιρροή της ψυχανάλυσης στην πολιτική και κοινωνική θεωρία καθώς και την παράδοση της ουτοπικής σκέψης. Έχει μεταφράσει στα ελληνικά βιβλία και άρθρα των Μ. Abensour, H. Arendt, M. Foucault, Cl. Lefort, P. Ricoeur, J. Rancière, L. Strauss, Sl. Zizek, κ.ά.

Γιώργος Σαγκριώτης

«Έρωτας με την τελευταία ματιά» ή ο Βάλτερ Μπένγιαμιν και το πρόγραμμα πολιτικοποίησης της αισθητικής

Στο γνωστό κείμενό του για το «έργο τέχνης στην εποχή της τεχνικής του αναπαραγωγιμότητας» ο Μπένγιαμιν αποδίδει την πρακτική αισθητικοποίησης της πολιτικής στο φασισμό, ενώ εκείνη της πολιτικοποίησης της αισθητικής στον κομμουνισμό. Πόσο αυστηρά και πόσο κυριολεκτικά θα πρέπει να εκλάβουμε αυτή την τοποθέτηση; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα θα πρέπει πρώτα να εξετάσουμε ποια ακριβώς σημασία έχουν οι όροι αισθητική και πολιτική στο έργο του Μπένγιαμιν. Κυρίως όμως θα πρέπει να αναρωτηθούμε πώς συλλαμβάνει ο Μπένγιαμιν τη διαδικασία της μετατροπής της μεν στη δε και αντιστρόφως. Στη βάση αυτών των ερωτημάτων θα προσπαθήσω να συνδέσω την εργασία για το «έργο τέχνης» με ένα σχήμα που είναι θεμελιώδες στη σκέψη του Μπένγιαμιν και επανέρχεται με διαφορετική κάθε φορά μορφή σε όλες τις φάσεις της συγγραφικής παραγωγής του. Τέλος, στη βάση των προηγουμένων, θα προσπαθήσω να αναδείξω την επικαιρότητα της ιδέας του Μπένγιαμιν στη σημερινή πραγματικότητα της τέχνης και της πολιτικής.

Ο *Γιώργος Σαγκριώτης* γεννήθηκε στην Αθήνα το 1971 και σπούδασε κοινωνιολογία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, όπου εκπόνησε επίσης τη διδακτορική του διατριβή με

αντικείμενο την πολιτική φιλοσοφία του Χομπς. Εκτός από το Πάντειο έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια της Πάτρας, της Φραγκφούρτης και του Οσναμπρύνκ και αυτή τη στιγμή είναι επισκέπτης ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Brown του Πρόβιντενς. Μεταξύ άλλων έχει δημοσιεύσει μια μονογραφία για τον Ρουσσώ με τίτλο *Δόξα και παράδοξα* στις εκδόσεις Νήσος, ενώ υπό έκδοση από τον ίδιο οίκο βρίσκεται το βιβλίο του *Αυτονομία και στράτευση. Προβλήματα αισθητικής και πολιτικής φιλοσοφίας στην κριτική θεωρία*.

Mantas Kvedaravicius

Belaboring the negative: Aesthetics and disembodiment in the precarious zone

The mud covering the stone walls, gallows, lavatories is hardly distinguishable from the feces, bodies, organic remains. This mass pervades the rooms, corridors, and dark passages; water, blood, sewage always drips, someone constantly spits, vomits, or pisses. The frightened dogs, birds, cattle run in circles, half dead animals wallow around. Anorexic, obese, deformed bodies reveal breasts, buttock, organs. They touch things and mud, they are touched, squeezed, mutilated. Nostrils are torn apart, fingers and various objects invade mouths and eye sockets. The bodily actions, as much as death, happen suddenly, without warning, without clear reason, as much as without proper reactions, word, or gesture. But nothing happens accidentally. Image and word, content and composition, gaze and movement, narrative and rhythm, are meticulously balanced and tempered to one mode of representation to the other.

It is the “non-accident” in visual representation that this paper critically approaches while exploring Aleksey German’s film “Its Hard to Be God” and the everyday warfare in Eastern Ukraine.

Mantas Kvedaravicius teaches visual cultures and critical theory in Vilnius University and conducts a long term film project in Athens, Istanbul and Odessa. His PhD dissertation in social anthropology from University of Cambridge concentrated on disappearances and dreams in Chechnya resulted in an award winning documentary essay “Barzakh” and the monograph “Knots of Absence”. He holds a standing academic and cinematic interests in absence, materiality and body in their performative and political manifestations. His recent cinematic project “Mariupolis” exploring the co-implication of art forms and warfare in Eastern Ukraine premiered in Berlinale 2016.

Penelope Papailias

Bury the image: Necropolitics, digital afterlives and the (un)seeing of dead refugee bodies

The narrow sea passage between the easternmost Greek islands and the Turkish coast has become a watery grave for thousands of refugees from Syria and other countries. One of these dead bodies—that of the three-year-old Kurdish Syrian Alan Kurdi--washed up on global media screens, briefly galvanizing international attention as a quintessential symbol of the European “refugee crisis.” A debate regarding social media “oversharing” and “dehumanizing media representations” followed soon after the viral dissemination of the image, leading to attempts by mainstream media outlets to purge it from the interface and bury it behind hyperlinked trigger warnings.

In this paper, I inquire into this unease, asking what made the public manifestation of a corpse, specifically that of the dead body of stateless subject, a “disposable,” “unburiable” refugee in an inhospitable Europe, so unsettling in the contemporary social, political and technological situation. At the same time, this pseudo-dilemma obscured the new forms of mediated witnessing and performative mourning and memorialization characteristic of contemporary networked publics: namely, the mergence of dead body-images as affective nodes connecting unrelated, unratified mourners and the dynamic movement involved in the mediatization and materialization of traces and remains of the corpse. Bringing together theoretical discussions on posthumanism, necropolitics, spectrality and digital afterlives, I consider how the mediatic proliferation and revenance of Kurdi’s body-image went on to haunt European media space.

Penelope Papailias is an associate professor of social anthropology at the University of Thessaly in Greece. She has written extensively on the politics of cultural memory, popular practices of archiving and memorialization and mediated witnessing. Her current research centers on affective publics, social grief and violence and visibility in the context of event virtualization, networked connectivity and database aesthetics.

Μήτσος Μπιλάλης

Η δεύτερη ζωή του Gabriel Tarde. Θυμικές εικονοποιίες του πολιτικού στον ώριμο και στον ύστερο καπιταλισμό

Η ανακοίνωση εστιάζει σε μια απορία, η οποία ανακύπτει τα τελευταία χρόνια στις κατά καιρούς συζητήσεις περί ψηφιακότητας και ύστερου καπιταλισμού: Πώς μια σειρά εννοιακές εικόνες, οι οποίες γεννήθηκαν στην εποχή της απογείωσης του βιομηχανικού καπιταλισμού και δουλεύτηκαν μετ’ επιτάσεως έως τα τέλη του Μεσοπολέμου, επανακάμπουν στις μέρες μας για να ερμηνεύσουν πραγματικότητες του ψηφιακού μας παρόντος; Με οδηγό τις έννοιες της *μιμητικής ακτίνας* και του *υπνοβατικού μαγνητισμού*, τις οποίες πρότεινε ο γάλλος κοινωνιολόγος Γκαμπριέλ Ταρντ στα τέλη του 19ου αιώνα, η ανακοίνωση επιχειρεί να εμβαθύνει σε μια κριτική γενεαλογία του ψηφιακού, αναζητώντας συνέχειες και ρήξεις με την κληρονομιά της βιομηχανικής εποχής.

Ο *Μήτσος Μπιλάλης* σπούδασε Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Πανεπιστήμιο Sv. Kl. Ohridski της Σόφιας. Εργάζεται ως Επίκουρος Καθηγητής Θεωρίας και Τεχνολογίας της Ιστορικής Πληροφορίας στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα κινούνται στους χώρους της θεωρίας της Ιστορίας, της κοινωνικής ιστορίας της τεχνολογίας, των σπουδών του διαδικτύου και των σπουδών του οπτικού πολιτισμού.